

Pracovní list

Předmět: Přírodopis

Ročník: sedmý

Opakování vzdělávacího celku: Sady, zahrady - vosy

Vosa obecná patří k našim nejznámějším druhům společenského hmyzu blanokřídlých. Pro vosy je charakteristický černožlutě pruhovaný zadeček, jsou vybaveny silnými kusadly a žihadlem, jehož účinky mohou být velice nepříjemné. Na rozdíl od včel není vosí žihadlo opatřeno zpětnými háčky. Vosa je tedy schopna použít žihadlo i opakovaně. Není-li člověk alergik, není tento jed nebezpečný.

Vosy žijí ve stavbách, které si budují z papírové hmoty vyrobené ze starého dřeva a slin. Vosy nemají rády světlo, a proto si místo pro svá hnízda vyhledávají často v zemi.

Celému hnízdu vládne královna, která se obvykle příliš neliší od další skupiny - dělnic. Dělnice jsou nejhojnější. Na tyto nedospělé samičky připadá důležitý úkol: krmít potomstvo, stavět hnízdo, starat se o údržbu celé kolonie vos.

Dospělé vosy se živí nektarem a sladkým ovocem, v němž vykusují dužinu. Larvy vos se živí hmyzem. Dospělé dělnice loví housenky, mouchy a další drobný hmyz, který nosí do hnízda jako potravu pro své larvy.

Vosí královna přezimuje v různých úkrytech - mechu, pod kameny, pod kůrou stromů, ve spárách domů i na půdách. V přítomnosti vos je dobré chovat se obezřetně, nosíme vhodný oděv nebo se aplikují různé dezinfekční prostředky.

Je pravda, že vosa patří mezi bezobratlé živočichy? **Ano.**

Je vosa samotářský živočich? **Ne, je to společenský hmyz.**

Z čeho si staví vosa hnízdo? **Z papírové hmoty, jsou to sliny a rozžvýkané dřevo.**

Čím se živí dospělá vosa? **Nektarem a sladkým ovocem.**

Které ústrojí uvedené v textu se nachází na hlavě vosy? **Jsou to kusadla.**

Jak se nazývají nedospělé samičky vos? **Jsou to dělnice.**

Jaké opatření pomáhá vosám proti nepřítelům? **Výrazně žluté zbarvení.**

Zemře vosa stejně jako včela po bodnutí žihadlem? **Nezemře, její žihadlo nemá zpětné háčky.**

Čím pomáhá vosa k udržení biologické rovnováhy? **Vosa loví drobný hmyz.**

Největší vosa, nejbolestivější bodnutí

Hrabalka obrovská zaujímá prvenství mezi blanokřídlym hmyzem. Dorůstá do délky 7 centimetrů, rozpětí křídel může být i 11 cm. Tato velká vosa, která si troufne i na výrazně větší kořist, má jedno z nejbolestivějších bodnutí v celé živočišné říši. Takže pozor na ni! Oslepující, děsivá a šokující bolest připomíná zásah elektrickým proudem. Hrabalky loví výhradně pavouky a troufnou si na druhy výrazně větší než jsou samy. Dobře mířenými ranami bodá hrabalka pavouka do nervových uzlů a paralyzuje jeho pohyb, přičemž jej ovšem neusmrtí. Často je úlovek tak velký, že lovkyně musí pavouka naporcovat a odnést po částech. Cílem, kam s úlovkem směřuje, je hnízdo hrabalky, kde úspěšná lovkyně naklade do nehybného pavouka vajíčko. Vylíhlá larva se živí pavoukovým tělem a brzy jej definitivně usmrtí.

- Vyber, která vývojová stadia vosy jsou v textu uvedena. **Vajíčko, larva.**

